

דוד אלהרר

שלום כיתה ה'

עיני הילדים סביב זרו עוינות. הכל היו גלויי ראש ומעורבים זכרים עם נקבות. הנחתי את תרמילי על אחד הכיסאות הריקים ומיד הוא נבעט ונחבט אל הלוח לקול צחוקם של הילדים. "זה לא הכיסא שלך!" אמר אחד מהם. לא זה שבעט. ידעתי שזהו רגע חשוב וממנו עתיד להיגזר היחס אלי בכיתה הזאת. השפלתי את עיני בדרכי אל תרמילי המושלך, אחזתי בידיתו, וצעדתי שפוף לכיוון דלת הכיתה. הבעט פינה לי דרך במעין מחווה מחויכת, הצמיד רגליים, קד ניכחו והניע את ידו לפניו, כמו היה מפזר זרעונים בשדה. הלכתי אחר כף היד מבלי להרים ראש, ואז הסתובבתי תוך הנפת התרמיל בשתי ידי וסתרתי בפניו עם התרמיל במלוא עוזי. הוא נזרק אל המסדרון. רצתי אחריו והוספתי בעיטה בבטנו. הוא פלט צווחת כאב ומיד קם, נכנס לכיתה וצעק: "אף אחד לא מלשין!"

"בוא איתי!" פקד עלי, "אתה תשב איתי! קוראים לי מומי."

"אני דוד!" מיהרתי להתפייס, הרמתי את הכיפה שנפלה ורצתי לשבת על הכיסא לידו.

הכיתה הזאת לא דמתה בשום דבר לבית המדרש שבאתי ממנו. אין "עמודים", הקירות מכוסים תצלומים וכרזות במקום ספרים, כולם יושבים בארבעה טורים ופניהם אל הלוח השחור, בכל טור חמישה שולחנות, ליד כל שולחן שני ילדים וכאמור, עדת ילדים מעורבת – בנים עם בנות. אוי לעיניים!

כעבור רגע, בלי שנשמעה הוראה כלשהי, קמו לפתע כל הילדים ונעמדו במקומם בשקט. "קום!" אמר לי מומי. קמתי. אל הכיתה נכנסה אשה ממושקפת, פרועת שיער, הניחה את תיקה על השולחן, סקרה את הילדים, אחד אחד, מבטה התעכב לרגע עלי, ואז פלטה בשקט: "בוקר טוב תלמידים!" הרצפה תחת רגלי רעדה לקול העדר המשונה ששאג בקצב איטי:

"בוֹ-קֶר טוֹב הַ-מוֹרָה!"

"אפשר לשבת!" אמרה המורה והתיישבה בעצמה.

התיישבתי אחרי כולם, וכבר החלטתי שככה אתערה כאן, היינו – אביט

במעשי אחרים ואנהג כמנהגם. בפחות מחמש דקות הבנתי שיש לי עוד הרבה ללמוד, שעלי לסגל לעצמי את מסגרתו של עולם הלימודים המוזר הזה עוד לפני הלימודים עצמם, וגם מפניהם נמלאתי חשש כבד.

"יש לך תנ"ך?" לחש מומי לאזני. הוצאתי חומש־בראשית מתוך התרמיל, ושמתני לב שכל הילדים, כולל מומי, מוציאים מין קובייה קטנה מכורכת, שכמותה לא ראיתי מעולם.

כשפתח מומי את הקובייה ראיתי שבספר התנ"ך שלהם אין תרגום אונקלוס, אין פירוש רש"י, אין עיקר שפתי חכמים, אין תולדות אהרון ואין בעל הטורים. ברשימה שקיבלתי היה רשום בפירוש רק בראשית.

איך לומדים כאן, חשבתי, רק על פי טעמי המקרא? בלי שום פירוש? כאלה גאונים כולם? ובכלל, אשה מלמדת תורה? שלוש שנים לפני הנחת תפילין?
"לפתוח פרק כב!" חרקה המורה בקולה. המורה רבקה. במלרע. מחנכת

כיתה ה' בבית הספר הממלכתי של המושבה.

נראה שלא לומדים כאן לפי פרשות. היא לא הפנתה לפרשה כלשהי. מומי נעץ מרפקו בצלעותי והזיז על השולחן פתק לעברי: "אתה לא חזק אבל אתה משוגע!" הוא חיך ואני פתחתי את החומש בפרק כב.

קודם לכן כשלמדתי בישיבת חב"ד, מדי בוקר, לאחר ברכות הבוקר ותפילת רבי, עוד לפני שמע ישראל, היינו מתפללים את פרק כב מתוך פרשת וירא בחומש בראשית. פרשת העקדה. שלוש מאות ששים וחמש פעמים בשנה יצאו מלות הפרק הזה מגרוני, כפול חמש שנות שהותי בישיבה. ובנוסף לכך, בכל שנה הקדשנו שבוע שלם ללימוד הפרשה הזאת מכל הבטייה, כשבכל שנה מוסיפים על קודמותיה מדרשים, משלים ואגדות. לא נזקקתי כלל לספר, כל דרדק דתי בן שש יודע לרקלם את עקדת יצחק בעל־פה. נשענתי לאחור והסתכלתי על המורה שקראה לאט ובהטעמה מוזרה את הפרק כולו עד "...וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בְּבְאֵר שָׁבַע". בדיוק כמו בסידור התפילה.

אחר כך פתחה בהסברים לכתוב, וממנה למדתי כי סיפור העקדה הוא אגדה מזעזעת, פרי דמיונו של מספר־סיפורים קדמון שחי בתקופה חשוכה. הרי אברהם אבינו, שהטיף לאמונה באל אחד ולחם במנהגי האלילות, לא יכול היה לנקוט בעצמו מנהג אלילי שכזה. הסתירה הזאת לכדה יש בה כדי לערער על אמיתות הסיפור כולו שאין בו אנושיות ואין בו סבירות.

התכווצתי במקומי לשמע דברי הכפירה ונמלאתי פחד. אבל בליבי הוסיפו ללחש דברי החכמים הגאונים אברבנאל והרמב"ם על פרשת העקדה: "...קרן ישראל וזכותם לפני אביהם שבשמים", "...גבול אהבת ה' ויראתו עד היכן היא

מגעת, " ובעיקר תשובת רבי אברהם אבן־עזרא ל"סתירה" כביכול שהמורה רבקה הצביעה עליה: "... ואחר שהכתוב אומר בתחילה 'והאלוקים ניסה את אברהם' סרו כל הטענות."

עולם "אחר" נכפה עלי באחת, ורוחו הָעִיפָה את הכיפה מעל ראשי.